

Only because there is a מיגו

אלא דאיכא מיגו -

OVERVIEW

The ברי concerning ר"נ ור' יוחנן and רב יהודה ור"ה cited the מחלוקת between גמרא and ר"ה. It also stated that rules like שמואל that the woman is believed and receives the entire כתובה from the בעל. The גמרא originally maintained that a) ר"י ור"ה agrees with ר"י ור"ה that ב"ש ברי עדיף¹ and b) the מחלוקת between ר"י and ר"ג ור"א parallels the מחלוקת in our משנה between ר"נ ור"י. The גמרא then rejects this idea, and maintains that the דין of our משנה is not (so) dependent on ר"ג. Even those who maintain ב"ש לאו ברי עדיף nevertheless, agree with ר"ג (שמואל) and ר"נ ור' יוחנן. The גמרא offers two reasons why even ר"נ ור' יוחנן will agree that the woman receives her כתובה. It is either because she has a מיגו, or because her claim is supported by a חזקה.²

האי שנויא לא אתיא אלא לרב נחמן -

This answer, that since the אשה has a מיגו, therefore even those who usually maintain that a ברי cannot be מוציא from a שמא who is a מוחזק, nevertheless they may agree with רבן גמליאל ורבי אליעזר of our משנה, that the אשה could collect her entire כתובה from the בעל, for in the משנה the woman has a מיגו; this answer is **not valid** for all those who maintain that ב"ש לאו ברי עדיף, it is valid **only** according to ר"נ – דלרבי יוחנן בהיא³ דמוכת⁴ עץ⁵ ליכא מיגו⁶ כדמוכח לקמן -

¹ That is why he rules like ר"ג ור"א of our משניות.

² In the case of מיגו or חזקה to support the מלוה. However by our משניות the claim of the אשה (who is a ברי) is (also) supported by either a מיגו or a חזקה.

³ דף יג,א. She claims she was merely a מוכת עץ. He claims that (perhaps) you are a בעולה.

⁴ A מוכת עץ is a woman who lost her בתולים due to physical trauma; but she is not a בעולה. The literal translation is 'struck (by) wood'.

⁵ There is a מחלוקת between ר"מ and the חכמים (in a משנה on יא,א), concerning the כתובה of a מוכת עץ. The חכמים maintain that her כתובה is (only) a מנה, while ר"מ maintains that her כתובה is the full מאתיים. There is an additional (דף יא,ב on אמוראים) of מחלוקת what the דין is in a case where the husband assumed that his betrothed is a בתולה and it turned out she was a בעולה before the אירוסין. Some maintain that she loses the entire כתובה; while ר' יוחנן maintains that she receives a מנה (see following footnote # 6).

⁶ ר"י maintains that כתובה מנה, כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה. Therefore he interprets the following משנה of מוכת עץ, that she is claiming a כתובה of מאתיים (following the opinion of ר"מ), while he claims that he owes her only a מנה. According to ר"י, this woman has no מיגו; there is no other claim she can present, where she would be either more believed or receive more money. Those who maintain that in a case of בעולה ונמצאת בעולה she receives no כתובה at all; they can interpret the משנה of מ"ע according to the רבנן, where she is claiming (merely) a מנה. According to them, the woman has a מיגו for she could have claimed I became a מוכת עץ after the אירוסין; in which case she would be owed מאתיים. However according to ר"י there is no מיגו for (even) as a מוכת עץ before אירוסין she is entitled to receive מאתיים.

for according to ר"י who also maintains לאו ברי עדיף, this answer is not appropriate, for in that case (in the following משנה) concerning a מוכת עץ there is no מיגו for the woman as is evident later in the גמרא;⁷ and nevertheless ר"ג ור"א maintain that the woman is believed (without a מיגו). The current answer, that she has a מיגו, will not explain how ר' יוחנן can agree with ר"ג ור"א in the case of מוכת עץ; for she has no מיגו.⁸

תוספות presents a difficulty:

הקשה הרב רבי יעקב מקורבי"ל אכתי על כרחך הא דרב יהודה דשמואל היא -

The ר"י of קורבי"ל asked, we still must maintain that the ruling of ר"י concerning ב"ש ברי is identical to the ruling of שמואל that the הלכה is ברי; ברי ושמא ברי עדיף, is identical to the ruling of שמואל that the הלכה is ברי; ב"ש ב"ע; not necessarily because he rules like ר"ג,⁹ but rather for another reason which תוספות continues to explain:

דאי לשמואל פטור תקשי ליה ממתניתין דהשואל (בבא מציעא דף צז,א ושם:) -

For if שמואל maintains that by ב"ש, the פטור is שמא, then שמואל will be contradicted from the משנה in השואל, פרק השואל, which states¹⁰ that if -

המשאל אומר שאולה מתה והלה אומר איני יודע חייב -

The lender claimed that the borrowed animal died (and therefore, as a borrower, the שואל is חייב באונסין) and the borrower says I do not know if it was the borrowed animal that died; it could be that it was the rented animal that died (in which case a renter is חייב באונסין), the דין is that he is חייב to pay. It is evident from that לאו ברי עדיף; which would be a קשיא on שמואל if he would maintain that ברי עדיף משנה.

תוספות anticipates an obvious answer and rejects it. There are those (ר"נ ור' יוחנן) who clearly maintain לאו ברי עדיף; they interpreted that משנה in השואל so that it would not contradict their opinion. Let us interpret that משנה in the same manner according to שמואל as well. תוספות will explain that this is not possible.

דלשמואל ליכא לשנויי כדמשני לרב נחמן ולרבי יוחנן כגון שיש עסק שבועה ביניהן -

For according to שמואל we cannot answer this question from the משנה in השואל as we answered it for ר"נ ור"י who maintain that לאו ברי עדיף. Our תוספות mentions the answer for ר"נ ור"י, and explains why it is not suitable for שמואל. The answer was that the משנה in השואל in discussing a case where for instance, there was an entanglement of an oath between them; the שואל was obligated to take on oath for a different claim which the משאל had against him. There is a rule of גלגול שבועה; once a defendant is

⁷ [it would be advisable to peruse that סוגיא for a better understanding of this תוספות].

⁸ This may be why the גמרא gives an additional answer that in these משניות the woman is believed because she has a מיגו. This answer applies to ר' יוחנן as well; that he may agree to ר"ג ור"א, even in the case of מיגו.

⁹ That can be explained on account of מיגו or חזקה. See 'Thinking it over' # 2.

¹⁰ See previous תוספות ד"ה רב הונא footnote # 21.

obligated to swear, the plaintiff may 'roll' on the defendant an obligation to take additional oaths for other issues between them. In our case, the שואל had to swear to the משאיל for another case. The משאיל can then make him swear in this case of the borrowed/rented animal (that the rented animal died). The שואל however, cannot take the oath that it was the rented animal that died, for he himself agrees that he is not sure which animal died. Therefore, in such a case the ruling is –

ומתוך שאינו יכול לישבע משלם -

And since he cannot swear, he must pay. The משנה obligates the שואל to pay not because he is a שמא. A ברי cannot be מוציא from a שמא. The reason the שואל has to pay is because there was a חיוב שבועה on him which he could not discharge. If one cannot take the oath, he suffers the consequences and must pay up.

This is the explanation of the משנה according to ר"נ ור"י. However this explanation is not valid for שמואל –

דשמואל אית ליה בהדיא בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מז,א ושם) -

For שמואל clearly maintains¹¹ in פרק כל הנשבעין that if the oath cannot be taken for any reason, then (we do not say מתוך שאינו יכול לישבע משלם, but rather) –

דחזרה שבועה לסיני ולא משלם -

That the oath returns to סיני; Hashem will deal with it **and the defendant does not pay.** Therefore we cannot answer that the השואל in משנה is discussing a case of גלגול שבועה. Even if the שומר is obligated to swear on account of the גלגול, however, since he cannot swear, he is not obligated to pay (according to שמואל). The question remains that how can we possibly say that שמואל disagrees with ר"י ור"ה and maintains that ברי עדיף; how will he then explain the משנה in השואל where the ברי is עדיף and the שמא is required to pay.

answers: תוספות

ויש לומר דאיכא למימר דלעולם מנה לי בידך והלה אומר איני יודע לשמואל פטור -
and one can say that it can be said, that in truth¹² in a case where the מלוה claims you have my מנה in your possession; you owe me a מנה and the לווה claims I do not know if I owe you a מנה, that according to שמואל the לווה is פטור from paying; and concerning the משנה in השואל –

ומוקי שמואל מתניתין דהשואל כשיש עסק שבועה -

שמואל will establish that the משנה in השואל is discussing a case that there is an entanglement of a שבועה between the משאיל and the שואל; the same answer that ר"י ור"ה give. The reason the שואל has to pay, even though שמואל does not maintain משא"מ, is because שמואל will insist that the משנה in השואל follows the opinion –

¹¹ See previous footnote # 1. ד"ה רב הונא

¹² What follows is not something that we must say (that שמואל maintains ברי עדיף), but rather what שמואל can possibly maintain. In reality though, שמואל can just as well maintain that ברי עדיף.

וכהוא תנא דאית ליה מתוך שאינו יכול לישבע משלם והוא סבר כאידך תנא -
of that תנא who does maintain that ממשאיל"מ; and himself maintains like
the other תנא; that we do not say ממשאיל"מ, but rather לסיני חזרה שבועה -
דפלוגתא דתנאי היא בפרק כל השנבעין (שם).

For it is a dispute among תנאים in הנשבעין,¹³ **פרק כל השנבעין**, whether we say ממשאיל"מ or חזרה ממשאיל"מ, חזרה שבועה. Therefore the תנא who maintains ממשאיל"מ, while חזרה שבועה follows the opinion of the other תנא that we say חזרה שבועה. According to שמואל by a שמואל, even if the שמואל is מחוייב שבועה, nevertheless he may be פטור; for שמואל may maintain that חזרה שבועה לסיני and he does not pay. and by a שמואל we say חזרה שבועה לסיני and he does not pay. **[ועיין ביתר ביאור תוספות בבא מציא צז,ב סוף דיבור המתחיל רב הונא]:**

SUMMARY

In the case of a עץ, מוכת עץ, ר' יוחנן cannot agree with ר"ג or ר"א based on the explanation of מיגו (alone). שמואל can disagree with the משנה in השואל that requires the שמואל to pay (on account of שבועה and גלגול שבועה); for שמואל will follow the opinion of those תנאים that maintain לסיני חזרה שבועה.

THINKING IT OVER

1. Is there any connection between the first part of תוספות (concerning ר' יוחנן) and the subsequent question and answer (concerning שמואל)?
2. The ר"י asks that שמואל must maintain חזרה שבועה לסיני.¹⁴ What difficulty is there if we accept that assumption?¹⁵
3. When the ר"י asked the question on שמואל, was he not aware that there is a מחלוקת תנאים concerning ממשאיל"מ?¹⁶
4. How can the גמרא have originally assumed that ר"ה or ר"ה יהודה (who maintain חזרה שבועה לסיני) follow the opinion of ר"ג or ר"א in the משנה? In the משנה חזרה שבועה לסיני is a חזרה שבועה לסיני. We have learnt in the previous תוספות that by a בגוש"ט, that ר"י rules that חזרה שבועה לסיני!¹⁷

¹³ The גמרא there states that ר"א derives the דין of ממשאיל"מ from a ברייתא which teaches the דרשה on the פסוק שבועה ה' and not היורשין (see previous תוספות ד"ה רב הונא footnote # 3). Others (who disagree with ר"א) cite another ברייתא that the פסוק teaches us something else and not היורשין. Therefore, there is no source for the דין of ממשאיל"מ. It is these ברייתות that תוספות may be referring to when he says that ממשאיל"מ is a מחלוקת תנאים.

¹⁴ See footnote # 9.

¹⁵ See חידושי בתרא אות קכח.

¹⁶ See ח"ב מ"ח אות קמ.

¹⁷ This question is (more) relevant to the previous תוספות וכפשוט!